

8. KASUA · Hemendik ez da ikusten

Hausnarketa profesionalerako dokumentu inprimagarria

Haur Hezkuntzako 2. zikloa

Material honek kasuaren zortzi atalak PDF bakarrean biltzen ditu, irakurketa erosoan, banakako lana edo irakasleen prestakuntzan erabiltzea errazteko.

1

Egoera

Eraikuntza-gune batean, hainbat haur hiri txiki bat sortu dute bloke, etxe, zuhaitz eta irudiekin.

Neska batek animalia bat etxeetako baten atzean jartzen du.

Eraikuntzaren beste aldean dagoen haur batek dio:

—Hor ez dago.

Neskak erantzuten du:

—Bai dago. Etxearen atzean dago.

Haurra eraikuntzaren inguruan mugitzen da eta, beste aldera iristean, animalia ikusten du.

—Handik ez zen ikusten —dio.

Hirugarren neska bat hurbildu eta galdetzen du:

—Non dago?

Lehenengoak zuzenean seinalatu gabe azaltzen saiatzen da:

—Etxe handiaren atzean, zuhaitzaren ondoan.

Irakasleak elkarrizketa behatzen du.

2

Ikusten eta entzuten duguna

Egoeran erlazio espazial desberdinak agertzen dira:

- aurrean eta atzean;
- ondoan;
- objektuen arteko kokapen erlatiboa;
- ikuspegiaren aldaketa;
- kokapen baten ahozko deskribapena.

Ikasleak objektu bat toki batean egon daitekeela aurkitzen hasten dira, nahiz eta kokapen jakin batetik ikusgai ez egon.

3

Lehen begirada

Zer uste duzu gertatzen ari dela matematikoki egoera honetan?

Espazio-hitz jakin batzuk zuzen erabiltzen dituzten ala ez bakarrik begiratu beharrean, interesgarria da objektuen kokapena begiratzen ari diren lekuarekin nola erlazionatzen duten behatzea.

4

Non egon daiteke matematika?

Merezi du honi erreparatzea:

- ikasleek objektu baten **ikusgarritasuna** **ikuspegiaren** arabera dela ulertzen duten;
- elementu baten kokapena besteekiko nola **deskribatzen** duten;
- kokatzeko **zer erreferente** erabiltzen dituzten;
- entzuten duen pertsonaren **kokapena** aldatzen denean deskribapena aldatzen duten;
- «atzean», «aurrean», «ondoan» edo «artean» bezalako adierazpenak nola **interpretatzen** dituzten;
- ahozko deskribapen batetik objektu bat koka dezaketen;
- pertsona batzuek eraikuntza bera kokapen desberdinetatik behatzen dutenean zer gertatzen den.

Egoerak zentzu espazialaren ideia garrantzitsu bat behatzeko aukera ematen du: objektu baten kokapena eta nola hautematen dugun **erlazio espazialen** eta behatzen dugun ikuspegiaren arabera dira.

5

Balizko interpretazio bat

Haurrak «hor ez dago» esaten duenean, hasieran existitzen dena bere kokapenetik ikus dezakeenarekin identifikatzen duela dirudi.

Mugitu eta animalia aurkitzean, **informazio espazial berria** lortzen du objektua lekuz aldatu gabe.

«Etxe handiaren atzean, zuhaitzaren ondoan» azalpenak kokapen bat komunikatzeko erreferenteen erabilera ere sartzen du.

Horrek **hainbat erlazio koordinatzea eskatzen du**: bilatzen den objektua, etxea, zuhaitza eta hura aurkitzen saiatzen den pertsonaren kokapena.

Hala ere, zuhur jokatu behar da. Egoera honetan adierazpen espazial bat zuzen erabiltzeak ez du zertan esan nahi ikasleek erlazio hori ikuspegi desberdinetatik ulertzen dutenik edo grafikoki irudikatzeko gai direnik.

6

Irakaslearen erabakia

Irakasleak taldeari jolasten jarraitzen utz diezaioke eta objektuak kokatzeko zailtasunak nola konpontzen dituzten behatu.

Haien **pentsemendua hobeto ezagutu nahi balu**, galdetu lezake:

- «Nola dakizu atzean dagoela?»
- «Nondik ikus daiteke?»
- «Zer esan beharko zenioke seinalatu gabe aurki dezan?»
- «Berdin ikusiko al da beste aldetik?»
- «Non jarri beharko zenuke ikusteko?»

Pertsona batek eraikuntzaren barruan irudi bat ezkutatzea eta beste bati non dagoen azaltzea ere proposa dezake, ukitu edo seinalatu gabe.

Ez litzateke hain egokia **hiztegi espaziala etengabe zuzentzea** ikasleak zer erlazio adierazi nahi duen egiaztatu aurretik.

7

Nola jarrai lezake?

Antzeko egoerak modu askotan ager daitezke:

- ezkutatutako objektu bat non dagoen deskribatzea;
- beste pertsona bati irudi bat non jarri azaltzea;
- eraikuntza bat toki desberdinetatik behatzea;
- eraikuntza beraren kokapen desberdinetatik ateratako argazkiak konparatzea;
- ahozko deskribapen batetik eszena bat berreraikitzea;
- erreferentzia-puntuak erabiliz ibilbide bat

azaltzea.

Irudikapen modu desberdinak ere ager daitezke:

- marrazkiak;
- argazkiak;
- eraikuntzak;
- markak edo eskema sinpleak;
- ahozko azalpenak.

Helburua erlazio espazialak ikuspegi desberdinetatik kokatzeko, deskribatzeko eta irudikatzeko gaitasuna pixkanaka aberastea litzateke.

8

Berriz begiratzen dugu

Zer alde dago objektu bat toki batean dagoela jakitearen eta beste pertsona batek aurki dezan haren kokapena deskribatzeko gai izatearen artean?

Eta bigarren galdera bat:

Zer behatzeko aukera ematen digu ikuspegi-aldaketak ikasleak erlazio espazialak nola eraikitzen ari diren ulertzeko?

Oharrak / nirekin eramango ditudan erabakiak

Erabilera-iradokizuna: egin kasu osoaren ibilbidea, itzuli zure lehen interpretaziora eta amaitu ikasgelara eramango zenukeen balizko irakasle-erabaki bat zehaztuz.